

C/2024/1978

18.3.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku zintegrowanego podejścia politycznego UE wspierającego innowacje ukierunkowane na konkretny obszar z myślą o transformacji ekologicznej i cyfrowej

(C/2024/1978)

Sprawozdawca: Andrea PUTZU (IT/EKR), członek rady regionu Marche, Włochy

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

Koncepcja innowacji ukierunkowanych na konkretny obszar

1. Definiuje innowacje ukierunkowane na konkretny obszar jako niezbędne podejście do rozwiązywania wyzwań społecznych za pomocą innowacyjnych rozwiązań. Podejście to zakłada aktywne zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron z poczwórnej helisy, w tym decydentów lokalnych i regionalnych, przedsiębiorstw, uniwersytetów oraz społeczeństwa obywatelskiego.
2. Podkreśla, że innowacje ukierunkowane na konkretny obszar opierają się na procesie oddolnym. Wymaga on silnego zarządzania na szczeblu lokalnym/regionalnym i eksperymentowania, które pozwolą zapewnić samoodpowiedzialność oraz wskazać konkretne, dostosowane do potrzeb terytorialnych rozwiązania.
3. Uważa, że strategie inteligentnej specjalizacji, które zostały opracowane jako warunek podstawowy korzystania z funduszy strukturalnych, są skutecznymi instrumentami promowania innowacji ukierunkowanych na konkretny obszar i niwelowania przepaści innowacyjnej.
4. Podkreśla, że innowacje są główną siłą napędową konkurencyjności niezbędną do zapewnienia zdrowia i dobrostanu obywateli. Muszą one być powiązane z danym obszarem, ponieważ regiony i miasta najlepiej znają potrzeby swoich terytoriów i obywateli i ponieważ każdy szczebel sprawowania rządów posiada jeden z elementów układanki, jaką tworzą innowacje.
5. Podkreśla zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu dostosowanych do potrzeb ich społeczności programów w zakresie umiejętności cyfrowych. Podkreśla znaczenie współpracy między tymi organami a instytucjami edukacyjnymi dla skutecznej realizacji inicjatyw w zakresie umiejętności cyfrowych w szkołach.
6. Podkreśla, że innowacje ukierunkowane na konkretny obszar muszą stanowić część skutecznego systemu zintegrowanych odgórnych i oddolnych procesów. Przy tym niezbędne jest skuteczne wielopoziomowe sprawowanie rządów, aby uzgodnić strategie polityczne i zapewnić spójne wsparcie dla rozwiązań lokalnych i regionalnych.
7. Jest przekonany, że innowacje ukierunkowane na konkretny obszar mogą odgrywać kluczową rolę w łączeniu polityki UE ze szczególnymi wyzwaniami i rozwiązaniami w europejskich regionach i gminach, a to dzięki przekrojowemu i wielosektorowemu podejściu obejmującemu wprowadzanie dwójakiej transformacji w różnych kluczowych sektorach – od zrównoważonego rozwoju, ograniczania zmiany klimatu, dostosowania się do niej i odporności, poprzez przemysł, rolnictwo, transport, energię i sztuczną inteligencję, po zdrowie i dobrostan obywateli.

Rola władz lokalnych i regionalnych w transformacji ekologicznej i cyfrowej

8. Podkreśla, że aby wdrożyć transformację ekologiczną i cyfrową z pomocą lokalnych i regionalnych strategii innowacji, konieczna jest współpraca na różnych szczeblach sprawowania rządów, która pozwoli skoordynować wykorzystanie dostępnych funduszy i instrumentów UE.
9. Jest głęboko przekonany, zgodnie z podejściem przyjętym w ramach działania pilotażowego dotyczącego partnerstw na rzecz innowacji regionalnych, że każdy region powinien opracować własną wizję i określić własne cele, kierując się swoimi interesami w dziedzinie badań naukowych i innowacji. Należy przy tym pamiętać, że regionalna strategia innowacji i budowanie ekosystemu stanowią wartość dodaną, której nie można ograniczyć do spełnienia kryteriów kwalifikowalności określonych funduszy lub programów UE.
10. Przypomina, że obecnie tylko bardzo niewielu uczestników lokalnych lub regionalnych procesów innowacji odgrywa wiodącą rolę w kluczowych łańcuchach wartości w UE, a większość uczestników, w tym przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwa typu start-up, inkubatory i uniwersytety, jest zależna od wyników i spójności lokalnego/regionalnego ekosystemu innowacji oraz jego zdolności do rozwijania się jako obszaru doskonałości z własną lokalną strategią przyciągania i zatrzymywania talentów i inwestycji, jak pokazało również działanie pilotażowe dotyczące partnerstw na rzecz innowacji regionalnych.

11. Uważa, że zwłaszcza dla regionów słabiej rozwiniętych lub mniejszych podmiotów przydatne byłoby wyjaśnienie różnych dostępnych możliwości finansowania i uproszczenie ich łącznego wykorzystania. Akcentuje w związku z tym potrzebę włączenia dodatkowych regionów w działanie pilotażowe dotyczące partnerstw na rzecz innowacji regionalnych.

12. Podkreśla kluczowe znaczenie uniwersytetów, które często znajdują się w centrum regionalnych ekosystemów innowacji i odgrywają wiodącą rolę w regionalnych dolinach innowacji, zgodnie z modelem poczwórnej helisy, w tym czterema misjami w zakresie edukacji, badań naukowych, zaangażowania obywateli/zaangażowania społecznego i ekonomicznej waloryzacji wyników badań. Uważa, że uniwersytety mogą odgrywać istotną rolę w szkoleniu, przekwalifikowaniu i podnoszeniu kwalifikacji siły roboczej oraz w maksymalizacji wykorzystania talentów.

13. Podkreśla potrzebę pogodzenia ogólnego dążenia UE do sprawiedliwej dwojakiej transformacji („podejście odgórne”) z konkretnymi kontekstami i aspiracjami regionów w całej UE („podejście oddolne”), aby UE była w stanie ściśle i dynamicznie monitorować zakłócenia równowagi, które mogą narastać w systemie, oraz szybko reagować za pomocą odpornych strategii politycznych i instrumentów opartych na szerokim porozumieniu.

14. Wzywa władze krajowe państw członkowskich oraz instytucje UE do wyraźniejszego uznania ważnej roli władz lokalnych i regionalnych nie tylko we wdrażaniu, ale również w opracowywaniu strategii politycznych UE, poczynwszy od szerszej wizji i celów przyszłej polityki UE, z uwzględnieniem prac politycznych prowadzonych przez Komitet Regionów.

15. Zachęca państwa członkowskie, by włączyły innowacje cyfrowe i nowoczesne technologie do edukacji, zapewniając dostosowanie do postępu społecznego i przemysłowego. Podkreśla, że trzeba pilnie zaktualizować programy nauczania i metody nauczania, aby rozwijać umiejętności cyfrowe oraz wyposażać osoby uczące się w umiejętności niezbędne na zmieniającym się rynku pracy. Odnotowuje wyzwania, przed którymi stoi młodzież NEET (niekształcząca się, niepracująca ani nieszkoląca się) w dostępie do inicjatyw z zakresu edukacji cyfrowej. Odnotowuje także, że potrzebne są dostosowane programy i zasoby opracowane specjalnie w celu zaangażowania i ponownego włączenia młodzieży NEET w inicjatywy z zakresu edukacji cyfrowej.

16. Podkreśla potrzebę ściślejszej współpracy między zainteresowanymi stronami zajmującymi się innowacjami na szczeblu lokalnym/regionalnym. Wzywa do ustanowienia sformalizowanych platform wymiany wiedzy na szczeblu lokalnym/regionalnym (regionalnych komitetów doradczych ds. innowacji), skupiających władze lokalne i regionalne oraz przedstawicieli środowisk akademickich, przemysłu, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich kluczowych zainteresowanych stron. Platformy te zapewniłyby możliwość prowadzenia regularnych dialogów na temat tego, jak skutecznie wykorzystywać lokalny i regionalny potencjał innowacyjny, analizowania wyjątkowej przewagi komparatywnej regionów w kontekście transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz dzielenia się cenną wiedzą na szczeblu europejskim. Pozwoli to skuteczniej dostosowywać strategię polityczną do szczególnych potrzeb regionów z myślą o efektywnym wykorzystaniu regionalnego potencjału innowacyjnego. Komitet wzywa Komisję do zapewnienia odpowiedniego wsparcia finansowego na rzecz ustanowienia i ciągłego funkcjonowania takich platform.

17. Podkreśla potrzebę zapewnienia uczniom i studentom w całej Europie, niezależnie od różnic społeczno-gospodarczych czy ograniczeń geograficznych, dostępu do otwartych zasobów edukacyjnych oraz cyfrowych materiałów i technologii edukacyjnych.

Ocena procesu rozpoczętego komunikatem w sprawie Nowego europejskiego planu na rzecz innowacji

18. Zgadza się z Komisją Europejską co do jej planu na rzecz innowacji, w którym podkreśla ona rolę regionów UE i ich zdolność – w kontekście innowacji typu „deep tech” – do wnoszenia wkładu w innowacje i czerpania z nich korzyści. Komisja w tym dokumencie akcentuje także potrzebę podjęcia działań w celu wyeliminowania utrzymującej się przepaści innowacyjnej między państwami członkowskimi i regionami, co pomoże zwiększyć spójność wewnętrzną i zapewnić szersze korzyści gospodarcze i społeczne. W komunikacie zauważa się też, że zgodnie z tablicą wyników innowacyjności regionów Komisji Europejskiej z 2023 r. regiony osiągające najlepsze wyniki są nawet dziewięciokrotnie bardziej innowacyjne niż regiony o najniższych wynikach.

19. Z zadowoleniem przyjmuje nowy europejski plan na rzecz innowacji, który podkreśla centralną rolę, jaką strategię inteligentnej specjalizacji odgrywają we wzmacnianiu regionalnych ekosystemów innowacji i wspieraniu wzrostu gospodarczego. W planie zaakcentowano również, że tematyczne Platformy Inteligentnej Specjalizacji oraz partnerstwa na rzecz inteligentnej specjalizacji stały się kluczowymi narzędziami łączenia innowatorów o podobnych lub uzupełniających się mocnych stronach i priorytetach we wszystkich państwach członkowskich i regionach, w tym w obszarach technologii mających zasadnicze znaczenie dla dwojakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej.

20. Popiera zalecenia OECD⁽¹⁾, zgodnie z którymi ważnym zadaniem w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów w dziedzinie regionalnej polityki innowacji jest stworzenie otoczenia sprzyjającego procesom partycypacyjnym i deliberatywnym, z udziałem wszystkich zainteresowanych stron oraz społeczności regionalnych i lokalnych, w tym obywateli, społeczeństwa obywatelskiego, sektora prywatnego, grup pracy, instytucji finansowych i edukacyjnych oraz partnerów społecznych, dysponujących odpowiednimi zdolnościami i zasobami, a także promowanie strategicznych kanałów komunikacji, przejrzystości i dostępu do jasnych, kompletnych, aktualnych, wiarygodnych i istotnych informacji, danych i dowodów.

21. Zgadza się z Komisją Europejską, że dostosowanie wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) do strategii inteligentnej specjalizacji w regionach całej Europy sprzyja innowacjom ukierunkowanym na konkretne obszary i stymuluje inwestycje dostosowane do potrzeb przedsiębiorstw i możliwości rynkowych w danym regionie.

22. Odnotowuje ukierunkowanie komunikatu dotyczącego Nowego europejskiego planu na rzecz innowacji na wzmocnienie podaży technologii, a jednocześnie zwraca uwagę, że potencjalnie niewystarczająco uwzględniono stronę popytową, która wiąże się z komercjalizacją innowacji.

23. Ogólnie ubolewa nad utrzymującą się niechęcią do podejmowania ryzyka w tych podmiotach publicznych i prywatnych w Europie, które mogłyby w większym stopniu wspierać rozwój innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw w celu zapewnienia zarówno konkurencyjności i suwerenności technologicznej, jak i odporności łańcuchów wartości w Europie. Obecna sytuacja zmusza obiecujące europejskie przedsiębiorstwa typu start-up do poszukiwania strategicznych inwestorów poza Unią Europejską i poddania się kontroli podmiotów spoza UE.

Partnerstwa na rzecz innowacji regionalnych – wnioski wyciągnięte z działania pilotażowego i perspektywa nowych działań pilotażowych

24. Dostrzega fakt, że podczas działania pilotażowego rozpoczętego w maju 2022 r. partnerstwa na rzecz innowacji regionalnych okazały się pomostem między inteligentną specjalizacją, realizacją misji programu „Horyzont Europa” na poziomie lokalnym/regionalnym i działaniami regionalnymi w ramach europejskiej przestrzeni badawczej, w tym wzmocnieniem regionalnych ekosystemów innowacji zgodnie z wizją dotyczącą europejskiej przestrzeni badawczej.

25. Pochwala wysiłki Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiej Rady ds. Innowacji na rzecz wspierania szeregu wielkoskalowych innowacji w zakresie zaawansowanych technologii o strategicznym znaczeniu, na przykład w dziedzinie półprzewodników, gdzie niedawne zmiany regulacyjne w Europie są dodatkowym czynnikiem stymulującym.

26. Podkreśla, że wszyscy uczestnicy partnerstw na rzecz innowacji regionalnych zaczęli dostosowywać swoją politykę innowacji do Nowego europejskiego planu na rzecz innowacji, a przy tym włączali do działania zainteresowane strony i współpracowali z innymi szczeblami sprawowania rządów dążącymi do współtworzenia ścieżek transformacji w kierunku konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju.

27. Zaleca wykorzystanie zbiorowej inteligencji klastrów UE w celu zwiększenia odporności łańcuchów wartości i dostaw, tworzenia synergii i współpracy z MŚP i organizacjami pracodawców w celu przewidywania ryzyka i przygotowania się na nowe możliwości i wyzwania, a także uczynienia klastrów integralną częścią centrów innowacji cyfrowych i ich zarządzania oraz działań w ramach stałej współpracy w zakresie transformacji cyfrowej.

28. Dostrzega, że partnerstwa na rzecz innowacji regionalnych w pełni wykazały, że mogą służyć za podstawę realizacji konkretnych misji terytorialnych, które wprowadzają praktyczną synergię między szeregiem europejskich strategii politycznych, a jednocześnie włączają je do ekosystemu innowacji ukierunkowanego na konkretny obszar.

29. Uważa, że różnorodność regionów w UE powinna uzasadniać kwalifikowalność do wsparcia UE dla bardzo zróżnicowanych rozwiązań technologicznych zgodnie ze szczególnymi lokalnymi potrzebami, możliwościami i preferencjami, co umożliwi powielenie i zwiększenie skali udanych innowacyjnych projektów z innych regionów oraz dążenie do zgodności, wspólnych norm i interoperacyjności w ramach jednolitego rynku europejskiego. Jednocześnie należy unikać nowych zależności od jednego źródła dostaw oraz zadbać o to, by wprowadzaniu nowych technologii w każdym regionie towarzyszyła lepsza infrastruktura badawcza i ulepszona infrastruktura ogólna usług publicznych.

30. Podkreśla, że stale potrzebny jest zorganizowany dialog między różnymi służbami Komisji Europejskiej a regionalnymi podmiotami ekosystemu innowacji. Dialog ten pomoże zapewnić sprawne działanie istniejących strategii politycznych i instrumentów finansowych wspierających regionalne ekosystemy innowacji i międzyregionalną współpracę między nimi, a także pomoże w opracowywaniu nowych strategii i instrumentów.

31. Wzywa do ustanowienia nowych działań pilotażowych dotyczących partnerstw na rzecz innowacji regionalnych, by umożliwić kolejnym regionom udział w procesie innowacji, z uwzględnieniem najlepszych praktyk z pierwszego działania pilotażowego.

⁽¹⁾ OECD, *Regions in Industrial Transition Policies for People and Places*, 2019 r.

32. Jest zdania, że w przyszłości partnerstwa na rzecz innowacji regionalnych powinny być wykorzystywane, by pomagać uczestniczącym regionom w rozwiązywaniu nie tylko szerszych problemów związanych ze zmianą klimatu i cyfryzacją, ale także bardziej specyficznych wyzwań regionalnych związanych z innowacjami i transformacją społeczno-gospodarczą, takich jak przewyciężenie tradycyjnej zależności od węgla, wyzwania stojące przed sektorem motoryzacyjnym czy kryzys demograficzny.

Synergia między funduszami i programami UE

33. Podkreśla, że aby zmaksymalizować wpływ regionów stosujących podejście oparte na wielopoziomym sprawowaniu rządów, trzeba podkreślić zasadnicze znaczenie harmonizacji strategii politycznych, lepszej koordynacji zasobów i skuteczniejszego wspierania współpracy z myślą o stymulowaniu transformacji ekologicznej i cyfrowej dzięki innowacjom.

34. Zaleca dalszą współpracę między regionami a instytucjami UE w celu dalszego rozwoju partnerstw wewnątrzregionalnych i międzyregionalnej współpracy na rzecz innowacji. Warto przy tym oprzeć się na doświadczeniach zdobytych w ramach regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji oraz na wspólnym działaniu pilotażowym KR-u i JRC dotyczącym partnerstw na rzecz innowacji regionalnych, a jednocześnie trzeba też wzmacniać współpracę z Parlamentem Europejskim i zwrócić szczególną uwagę na bieżące zaproszenie do składania wniosków dotyczących regionalnych dolin innowacji.

35. Zaznacza, że współpraca między instytucjami rządowymi i samorządowymi, przemysłem, środowiskiem akademickim i społeczeństwem obywatelskim stanowi podstawę regionalnych ekosystemów innowacji. Nalega, by UE dalej wspierała budowanie zdolności, tworzenie sieci kontaktów, partnerskie uczenie się i eksperymenty polityczne w celu utrzymania i szerzenia tej dynamiki.

36. Jest zdania, że stworzenie wystarczająco dobrze skoordynowanego systemu wielopoziomowego sprawowania rządów nadal pozostaje niezrealizowanym wyzwaniem w kwestiach takich jak praktyczne możliwości współfinansowania przez regiony projektów w ramach programu „Horyzont Europa” z pomocą funduszy UE w ramach polityki regionalnej. Jest tak pomimo istniejących ogólnych wytycznych administracyjnych, co uwypukla potrzebę wyraźnej synergii między funduszami i programami UE.

37. Z zadowoleniem przyjmuje instrumenty wsparcia przewidziane we wniosku dotyczącym rozporządzenia UE w sprawie Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy („STEP”). Instrumenty te umożliwiają regionom finansowanie dużych przedsiębiorstw z branży „deep tech”. Komitet przypomina, że rozporządzenie to powinno włączyć władze lokalne i regionalne w proces wyboru projektów, którym przyznana zostanie pieczęć suwerenności, co stanowiłoby również dla nich ważną szansę na wzrost innowacyjności.

38. Odnotowuje szereg istniejących inicjatyw UE, które regiony mogą wykorzystać przy opracowywaniu i wdrażaniu swoich strategii, a przy tym zwraca uwagę na potrzebę koordynacji tych inicjatyw w celu zapewnienia ich skuteczności. Chodzi o inicjatywy takie jak:

- europejskie centra innowacji cyfrowych,
- euroklastry,
- partnerstwa międzyregionalne wspierane z EFRR,
- ekosystemy innowacji w regionach osiągających niskie wyniki w zakresie innowacji wspierane przez wspólnoty wiedzy i innowacji (WWiI) EIT oraz regionalny system innowacji EIT (RSI),
- Startup Europe,
- doliny wodorowe,
- inicjatywa „Hubs for Circularity” (H4C),
- Europejska Sieć Przedsiębiorczości (EEN).

39. Jest nadal zaniepokojony fragmentacją instrumentów UE służących wspieraniu innowacji ukierunkowanych na konkretny obszar – istnieją odrębne mechanizmy zarządzania dla każdej dziedziny polityki (tj. polityki w zakresie badań naukowych i innowacji, polityki spójności, RRF, funduszu innowacyjnego ds. zmiany klimatu i programu „Cyfrowa Europa”), co należy usprawnić w najbliższej przyszłości.

40. Wzywa Komisję Europejską, by zadbała o większą synergię między funduszami różnych dyrekcji generalnych, mając na uwadze również fundusze strukturalne i politykę spójności.

41. Uważa, że strategie polityczne UE oraz ich instrumenty wykonawcze powinny być opracowywane w sposób, który pomaga władzom lokalnym i regionalnym oraz innym podmiotom związanym z danym obszarem, takim jak przedsiębiorstwa i szkoły wyższe, poprzez unikanie powielania działań i tworzenie synergii dzięki łączeniu finansowania (np. z programu „Horyzont Europa”, EFRR i RRF).

42. Uważa, że aby można było zapewnić pomyślne wdrożenie polityki innowacyjnej UE w terenie, regiony muszą od samego początku być włączone w następny 10. program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji oraz w kolejny europejski plan na rzecz innowacji,

43. Jest zdania, że zasadnicze znaczenie ma zmniejszenie obciążeń administracyjnych i lepszy dostęp do finansowania dla lokalnych i regionalnych innowatorów. Sugeruje, że w tym celu niezbędna jest lepsza koordynacja między organami wspierającymi innowacje a instytucjami zarządzającymi EFRR oraz że należy zintensyfikować dialog między odpowiednimi służbami Komisji Europejskiej a zainteresowanymi stronami, by osiągnąć większą synergię w przyszłości.

44. Wzywa Komisję Europejską do rozważenia możliwości, by część współfinansowania na szczeblu regionalnym mogła mieć charakter rzeczowy, co oznaczałoby, że projekty w zakresie regionalnej doliny innowacji mogłyby opierać się na bieżących działaniach w zakresie badań naukowych i innowacji w każdym regionie, które mogłyby być zaliczane do współfinansowania. Wzywa także Komisję, by dokładniej rozważyła wdrożenie takiego podejścia z myślą o jego wprowadzeniu w przyszłych zaproszeniach do składania wniosków.

Podsumowanie: główne przesłania

45. Wzywa Komisję Europejską i inne instytucje UE, by lepiej zajęły się pilną potrzebą zmniejszenia luki innowacyjnej między regionami w UE, wzmocniły element innowacji i rozpowszechniały innowacje dzięki zwiększeniu synergii między unijnym programem „Horyzont” na rzecz badań a instrumentami polityki regionalnej.

46. Podkreśla rolę, jaką europejska przestrzeń badawcza może odgrywać we wzmacnianiu ekosystemów innowacji ukierunkowanych na konkretny obszar w UE poprzez wspieranie struktur współpracy, takich jak specjalne ośrodki europejskiej przestrzeni badawczej w regionach, które ułatwiłyby koordynację między zainteresowanymi stronami, uspołnianie strategii innowacji, synergię między instrumentami finansowania oraz usuwanie braków w infrastrukturze badawczej.

47. Stwierdza, że polityka spójności jest w dalszym ciągu najważniejszym sposobem zwiększenia lokalnych i regionalnych zdolności innowacyjnych we wszystkich regionach UE. Również w następnym długoterminowym budżecie musi ona obejmować wszystkie regiony UE, tak by można było kontynuować te działania i stawić czoła przyszłym wspólnym wyzwaniom za pomocą lokalnych i regionalnych inicjatyw i rozwiązań.

48. Podkreśla, że regiony odgrywają coraz istotniejszą rolę jako siła napędowa innowacji i w związku z tym powinny znaleźć się w centrum nowej narracji dotyczącej polityki przemysłowej UE w Nowym europejskim planie na rzecz innowacji, który ma zostać określony po 2024 r., a także w następnym 10. programie w zakresie badań naukowych i innowacji.

49. Podkreśla, że trzeba dokonać przeglądu wdrażania nowego planu na rzecz innowacji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb władz lokalnych i regionalnych, również w ramach dolin innowacji typu „deep tech” oraz regionalnych dolin innowacji. Przegląd ten jest potrzebny, aby wzmocnić europejskie ekosystemy innowacji łączące obszary UE i stworzyć synergię między istniejącymi i przyszłymi centrami, działaniami pilotażowymi (partnerstw na rzecz innowacji regionalnych) i zainteresowanymi stronami z myślą o zmniejszeniu przepaści innowacyjnej.

50. Wzywa Komisję Europejską, by kontynuowała działanie pilotażowe w zakresie partnerstw na rzecz innowacji regionalnych. Podkreśla, że potrzebne jest wsparcie UE i trzeba zaangażować nowe podmioty oraz regiony.

51. Apeluje do Komisji Europejskiej, by zapewniła ukierunkowane wsparcie finansowe dla wysiłków podejmowanych przez regiony, by wzmocnić współpracę na szczeblu lokalnym/regionalnym między kluczowymi zainteresowanymi stronami zajmującymi się innowacjami. Pomoże to wykorzystać regionalny potencjał innowacyjny zgodnie z potrzebami transformacji ekologicznej i cyfrowej.

52. Wzywa Komisję Europejską i władzę budżetową UE do zadbania o to, by program ramowy w zakresie badań naukowych „Horyzont Europa” czynił w przyszłości więcej dla wzmocnienia regionalnych ośrodków i ekosystemów innowacji oraz łączności między nimi. Podkreśla w tym kontekście ogromny potencjał specjalnego działania dotyczącego ośrodków EPB w ramach programu polityki w zakresie EPB. Dostrzega w tym zakresie kluczową rolę Forum Europejskiej Przestrzeni Badawczej, w szczególności nowej sieci RIMA, która stanowi platformę służącą pogłębieniu dialogu i koordynacji między Komisją Europejską a państwami członkowskimi, a dzięki temu zapewnieniu synergii między wszystkimi odpowiednimi źródłami finansowania oraz poprawie doskonałości naukowej i innowacyjnej w całej Europie.

53. Wzywa Komisję Europejską, by przedstawiła wytyczne, które pomogą regionom przeanalizować i lepiej koordynować istniejące możliwości finansowania z różnych programów unijnych, krajowych i regionalnych (program „Horyzont Europa”, fundusze strukturalne, Erasmus, InvestEU, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, międzyregionalne inwestycje innowacyjne I3, Interreg Europa, instrument „Łącząc Europę”, program „Cyfrowa Europa”, Program UE dla zdrowia, EBI i EIT), tak aby lepiej je wykorzystać w ramach ukierunkowanej na konkretny obszar realizacji dwójakiej transformacji.

54. Podkreśla znaczenie krajów objętych procesem rozszerzenia/przystępujących posiadających ośrodki doskonałości, które można wykorzystać do rozpowszechniania doskonałości w innych regionach UE poprzez różne możliwości finansowania (np. Interreg Europa, strategie makroregionalne UE, I3, EUWT). Wzywa do zbadania możliwości, by kraje objęte procesem rozszerzenia/przystępujące uczestniczyły w przyszłych partnerstwach na rzecz innowacji regionalnych, co pozwoli stworzyć bardziej inkluzywny i dynamiczny krajobraz innowacji.

55. Apeluje, by przeznaczyć dodatkowe i zwiększone finansowanie na regionalne doliny innowacji i sieci partnerstw na rzecz innowacji regionalnych (PRI), mając na uwadze, że Komisja Europejska dąży do promowania większej liczby wspólnych inwestycji w innowacje za pomocą Nowego europejskiego planu na rzecz innowacji, a także wspiera inne możliwości wykorzystania dźwigni finansowej (COFUND) za pośrednictwem europejskich ekosystemów innowacji w ramach „Horyzontu Europa” i instrumentu I3 w ramach EFRR.

56. Podkreśla, że miasta i regiony mogą połączyć podejście oparte na misjach terytorialnych z rozwiązaniami ukierunkowanymi na konkretny obszar w zakresie wdrażania polityki UE. Mogą to zrobić, włączając w ten proces odkrywanie potencjału innowacyjności przedsiębiorstw i przekształcając misje terytorialne w pełnoprawne strategie rozwoju ukierunkowane na konkretny obszar, a przy tym zachęcając obywateli i społeczeństwo obywatelskie do przyjęcia odpowiedzialności za transformację ekologiczną i cyfrową.

57. Sugeruje, aby w następnym cyklu programowania polityki UE w odniesieniu do transformacji terytorialnej opartej na innowacjach przyjąć podejście obejmujące całą administrację rządową, łączące priorytety UE z planami krajowymi oraz możliwościami i wyzwaniem ukierunkowanymi na konkretny obszar.

58. Proponuje, aby Komisja Europejska i inne instytucje UE opracowały wspólną koncepcję wspierania innowacji ukierunkowanych na konkretny obszar we wszystkich regionach UE z myślą o kolejnych cyklach programów i strategii politycznych UE w kolejnych WRF.

Bruksela, dnia 31 stycznia 2024 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*